

УДК 327.8

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2026.64.53>

КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ США ЯК ФОРМА ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ КОНКУРЕНЦІЇ СТРАТЕГІЧНИХ НАРАТИВІВ

Владислав Мережко

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
факультет міжнародних відносин,
кафедра міжнародних відносин та дипломатичної служби
вул. Університетська, 1, 79000, м. Львів, Україна
<https://orcid.org/0009-0006-1239-9145>*

Культурна дипломатія дедалі виразніше постає не другорядним доповненням до зовнішньої політики, а самостійним і повноцінним інструментом міжнародної взаємодії, за допомогою якого держави конструюють і транслюють власний імідж у міжнародному середовищі. Вона дає змогу не лише підкріплювати традиційні дипломатичні зусилля, а й формувати зрозуміле пояснення мотивів і логіки дій держав на світовій арені. Апелюючи до культури, цінностей, історичної пам'яті та символів, країни прагнуть не лише підкреслити власну унікальність, а й створити сприятливий контекст для політичного діалогу, міждержавної співпраці та просування своїх стратегічних інтересів.

В умовах глобалізованого світу, де інформаційний простір став фрагментованим, а вплив держав більше не є монополією урядів, боротьба за смисли, інтерпретації та наративи перетворюється на окремий вимір геополітичного суперництва. Саме в цьому вимірі культурна дипломатія відіграє дедалі важливішу роль, будучи інструментом так званої м'якої сили та довготривалого впливу.

На цьому тлі культурна дипломатія США постає як показовий приклад держави, що системно й цілеспрямовано використовує стратегічні наративи для формування міжнародного порядку денного. Американська культурна дипломатія активно просуває ідеї демократії, прав людини, свободи слова, інклюзивності та інноваційності як універсальні цінності, що мають визначати сучасний світовий порядок.

Сучасний зовнішньополітичний дискурс США значною мірою формується в умовах дедалі більшої конкуренції з Китайською Народною Республікою, піднесення якої у Вашингтоні розглядається не лише як економічний феномен, а і як комплексний виклик політичним, ідеологічним та ціннісним засадам міжнародної системи. У відповідь США вибудовують культурні та інформаційні наративи, покликані окреслити межі допустимого, легітимізувати власну глобальну роль і закріпити бачення світового розвитку, у чому культурна дипломатія є одним із ключових каналів міжнародної комунікації.

Ключові слова: дипломатія, культурна дипломатія, зовнішня політика, США, геополітика, м'яка сила, міжнародна комунікація.

Культурна дипломатія є важливим, хоча часто й недооціненим механізмом у реалізації зовнішньої політики країни для просування її державних інтересів. Країни вдаються до культурної дипломатії як засобу популяризації власної культурної унікальності, відкриваючи так можливості для налагодження співпраці й діалогу, розвитку партнерства, просування своїх політичних чи економічних інтересів по світу. Водночас інтеграція меседжів і наративів у стратегії культурної дипломатії помітно активізувалася протягом останніх десятиліть, перетворившись на окремий вимір геополітичного суперництва між державами, які прагнуть розширювати свій вплив у міжнародному середовищі за допомогою несилових інструментів.

© Мережко В., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Сучасні стратегічні комунікації США дедалі більше зосереджені на Китаї, економічне та технологічне зростання якого розглядається як довгостроковий виклик глобальному лідерству Сполучених Штатів. Це посилення позицій Китаю сприймається не лише економічно, а і як потенційне підґрунтя для зростання його військово-політичного впливу. У відповідь США просувають наратив «китайської загрози», наголошуючи на примусовій дипломатії, економічному тиску та підриві міжнародних норм, роблячи протидію Китаю ключовим елементом сучасної американської зовнішньої політики.

Ця стаття має на меті розглянути значення несилкових компонентів у процесі досягнення та реалізації геополітичного впливу в сучасному світі загалом та на прикладі реалізації зовнішньої політики Сполученими Штатами Америки, зокрема в процесі реалізації комунікаційного складника культурної дипломатії.

Методологічно стаття спирається на систематичний огляд наукової літератури та критичний аналіз досліджень у сфері культурної дипломатії, публічної дипломатії та стратегічних наративів, що дає змогу окреслити концептуальні межі та виокремити ключові тенденції і проблемні зони. Використовується комплексний підхід, який поєднує дискурс-аналіз – для виявлення функцій і значень стратегічних наративів у зовнішньополітичній комунікації США, та синтетичний аналіз літератури – для порівняння різних підходів до інтерпретації ролі культурної дипломатії в глобальному контексті.

Джерельна база статті охоплює широкий спектр матеріалів, що дають змогу поєднати класичні концепції культурної дипломатії із сучасними дослідженнями стратегічних наративів у зовнішньополітичній комунікації США. До використаних джерел належать офіційні документи та матеріали уряду США, зокрема архів Білого дому та Стратегія національної безпеки США 1989 та 2017 років, які окреслюють ключові наративи американської зовнішньої політики та підкреслюють роль конкуренції великих держав. У статті також проаналізовано доробки провідних зарубіжних та українських дослідників у сфері публічної дипломатії, «м'якої сили», культурної дипломатії та стратегічних комунікацій, зокрема Дж. Най, Н. Сноу, К. Р. Боулдінг, Дж. Меліссен, А. Міскіммон, Б. О'Лафлін, Л. Розелл, а також сучасні дослідження практики стратегічних наративів у США, включно з питаннями протистояння з Китаєм (Дж. Паммент, А. М. Бхатті та Н. Мехмуд, Н. Ретцманн). Для більш історичного та порівняльного контексту залучено класичні праці з культурної дипломатії та геополітики (Ф. Баргхорн, К. Гамільтон та Р. Ленгторн, Г. О'Туахейл, С. Мойсіо), а також навчальні посібники українських авторів (В. Матвієнко та ін.). Такий комплексний підхід до джерельної бази дає змогу забезпечити теоретичну глибину, критичний аналіз наративів та емпіричне підґрунтя для дослідження ролі культурної дипломатії США в сучасній глобальній конкуренції стратегічних наративів.

У сучасному світі здатність держав формувати привабливі, переконливі й культурно резонансні наративи про власну роль у світі, свої цінності та бачення міжнародного порядку денного та міжнародної системи взаємодії дедалі частіше стає не менш важливою, ніж володіння матеріальними ресурсами. Зважаючи на розвиток інформаційних технологій, зростання ролі недержавних акторів і послаблення монополії держав на формування й поширення політичних меседжів, боротьба за інтерпретації (подій, рішень, інтересів) стала більш геополітично важливою, ніж навіть у часи холодної війни.

У цьому контексті класична геополітика, зосереджена на географічному детермінізмі та матеріальних структурах влади, демонструє свою обмежену пояснювальну спроможність, оскільки часто залишає поза увагою дискурсивні чинники, що суттєво впливають на поведінку держав та сприйняття їх зовнішньополітичних кроків іноземною аудиторією [10, р. 223].

У наукових дискусіях, присвячених інструментам м'якої сили, культурна дипломатія часто розглядається як частина публічної дипломатії, що зумовлено їхньою спільною спрямованістю на роботу з іноземною аудиторією. Водночас у наукових дослідженнях ці поняття зазвичай розмежовують з огляду на їхні функціональні пріоритети та інструментарій [10, с. 3]. Найчастіше термін «культурна дипломатія» розглядають як один зі складників ширшої публічної дипломатії держави. Водночас публічну дипломатію розглядають як складник політики м'якої сили, концепцію якої сформулював американський політолог Джозеф Най (Joseph S. Nye) [11].

Так, м'яка сила визначається як здатність держави впливати на вподобання й поведінку інших країн через привабливість власної культури, політичних цінностей та зовнішньої політики [11, р. 95]. Публічна й культурна дипломатія є одними з ключових механізмів трансляції цих складників на міжнародній арені, забезпечуючи формування позитивного іміджу держави, поглиблення взаєморозуміння та створення умов для сприятливої зовнішньополітичної взаємодії.

Термін «публічна дипломатія» уведений у науковий обіг у 1965 році Едмундом Галліоном, який визначав, що цей вимір дипломатії охоплює діяльність урядів, спрямовану на формування громадської думки в інших країнах; взаємодію недержавних акторів і груп інтересів між різними державами; висвітлення міжнародних подій та його вплив на політичні рішення; а також ширші процеси міжкультурної взаємодії та обміну [5]. Хоча традиційна дипломатична діяльність і публічна дипломатія здебільшого здійснювалися паралельно, дедалі складніше було уявити ефективність першої без належної уваги до другої [7, р. 3]. Так, публічна дипломатія спрямована на формування прихильного ставлення іноземної громадськості шляхом використання інструментів переконання, а не примусових механізмів впливу [1, с. 8].

Що стосується поняття «культурна дипломатія», то цей напрям зовнішньополітичної діяльності насамперед ґрунтується на довгострокових процесах міжкультурного обміну, поширенні ідей, цінностей, традицій та інших елементів національної культури, що спрямовані на формування позитивного образу держави й зміцнення взаєморозуміння між суспільствами [1, с. 3].

Поняття «культурна дипломатія» сформувалося в 1930-х роках й увійшло до наукового вжитку завдяки американському науковцю Ф. Баргурну у 1960-х роках. У контексті політизації та інструменталізації Радянським Союзом культури автор трактував культурну дипломатію як «використання культурних ресурсів і персоналу в цілях пропаганди» [2, р. 21]. Різноманітні прояви культурної дипломатії та визнання впливу культури на формування міжнародних відносин існували ще задовго до формалізації цього поняття.

Як вдало зазначив словацький дослідник Ерик Пайтінка, у сучасному науковому дискурсі та дипломатичній практиці не існує єдиного підходу до розуміння культурної дипломатії [13, р. 99]. Багатозначність її інтерпретацій пояснюється тим, що дослідники та практики міжнародних відносин акцентують на різних її проявах і функціях – залежно від тематичного фокусу чи прикладного завдання. При цьому варіативність визначень значною мірою зумовлена специфікою зовнішньополітичної стратегії тієї чи іншої держави, її пріоритетами на міжнародній арені та особливостями функціонування дипломатичних інституцій [13, р. 99].

У цій статті «культурна дипломатія» розуміється як елемент дипломатичної діяльності держави та охоплює заходи, які реалізуються як самими дипломатичними структурами держави, так й у взаємодії з ними, з метою просування зовнішньополітичних інтересів

країн через культуру – передусім через активізацію культурного обміну з іншими країнами. Водночас об'єктом статті є комунікаційний складник культурної дипломатії як інструмент трансляції цінностей, сенсів і меседжів, що формують сприйняття держави за кордоном.

Як інструмент реалізації комунікаційного складника культурної дипломатії в цій статті розглядається стратегічний наратив, за допомогою якого політичні актори формують спільне розуміння міжнародної політики та впливають на сприйняття, переконання й поведінку як внутрішніх, так і закордонних аудиторій [8, р. 22].

Так, у контексті цього дослідження наратив можна розуміти як цілісну історію, за допомогою якої політичні актори впорядковують і надають сенс подіям. Будь-який наратив має певну структурну логіку: він передбачає вихідний стан або порядок, появу проблеми чи виклику, що порушує цей порядок, а також уявлення про бажане розв'язання, яке відновлює або трансформує початкову ситуацію [12, р. 617].

Насамперед стратегічні наративи слугують інструментом, за допомогою якого держави артикують власні інтереси, цінності та уявлення про бажаний міжнародний порядок та свою роль у ньому. У політико-практичному вимірі формування та просування таких наративів розглядають як спробу політичних лідерів подолати внутрішні й зовнішні інституційні обмеження, на які вказує історико-інституціоналістська традиція досліджень [16, р. 594]. Британський дослідник А. Міскіммон разом із колегами пояснюють [8, р. 23], що стратегічні наративи водночас стосуються як самих держав, так і міжнародної системи загалом, поєднуючи в собі уявлення про колективну ідентичність («хто ми є») та нормативне бачення бажаного світового порядку («якого порядку ми прагнемо»).

Підсумовуючи, стратегічний наратив є засобом цілеспрямованого впливу на дискурсивне середовище, у межах якого діють політичні актори. Стратегічні наративи дають змогу коригувати очікування аудиторій, формувати межі інтерпретації подій і розширювати власний політичний вплив.

На відміну від ситуативних інформаційних повідомлень, стратегічні наративи мають довготривалий характер, апелюють до культурних і ціннісних кодів та спрямовані на вплив на сприйняття міжнародних аудиторій. У сучасних умовах глобальної комунікаційної насиченості саме здатність держави виробляти послідовні, переконливі та адаптивні наративи стає ключовим чинником зовнішньополітичної ефективності, перетворюючи міжнародну взаємодію на простір постійної наративної конкуренції.

Так, культурна дипломатія, комунікація та стратегічні наративи формують взаємопов'язаний комплекс несилкових інструментів впливу в міжнародних відносинах. Культурна дипломатія створює ціннісну та символічну основу для взаємодії між суспільствами, комунікація забезпечує канали та формати передачі цих смислів, тоді як стратегічні наративи структурують їх у цілісні інтерпретаційні межі, здатні спрямовувати сприйняття та поведінку аудиторій. У сукупності ці елементи набувають особливої ваги в умовах сучасної геополітики, що характеризується зростанням конкуренції за вплив і смислове домінування на міжнародній арені протягом останнього десятиліття.

Культурна дипломатія Сполучених Штатів Америки стає прикладом системного поєднання культурних програм, комунікаційних стратегій та стратегічних наративів, спрямованих на формування довготермінового впливу на міжнародній арені. Аналіз американського підходу дає змогу краще зрозуміти механізми інституціоналізації культурної дипломатії та її роль у ширшій зовнішньополітичній стратегії держави.

Загалом, зовнішня політика США значною мірою визначається ключовими цінностями та фундаментальними засадами американського способу життя. Саме через ці цінності та ідентичності США формують «сюжетні лінії» своєї політичної історії.

У своїй статті англійські дослідники А. Бхатті та Н. Мехмуд підкреслюють, що віра американців у власні принципи – рівність, індивідуалізм, прагнення до справедливості ефективно використання часу та інші – слугує базисом для посилення стратегічного нарративу США [3, р. 3]. Це полегшує реалізацію комунікаційного виміру культурної дипломатії через поширення таких нарративів на іноземну аудиторію, маючи відповідну підтримку всередині країни. Тобто стратегічний нарратив США отримує міцну основу для ефективної комунікації вигідного меседжу та здобуття підтримки як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні.

Дослідник Лундського університету (Швеція) Джеймс Паммент [14] простежує еволюцію стратегічного нарративу США від початку XIX століття, демонструючи, як у публічному дискурсі поєднуються геополітичні та ціннісні складники такої комунікаційної стратегії. Зокрема, ще в період формування доктрини Монро американське керівництво протиставляло «старий» європейський порядок, заснований на вестфальській міждержавній логіці, «новому» західнопівкульному простору, який подавався як простір визволення, незалежності та просвітництва під егідою США [14, р. 52].

Попри це та на відміну від своїх європейських партнерів, Сполучені Штати відносно пізно долучилися до практики використання інформації та культури в цілях дипломатії через інституціоналізовані шляхи й розвиваючи відповідну державну інфраструктуру. Лише в 1917 році президент Вудро Вільсон створив Комітет громадської інформації, яким керував журналіст Джордж Кріл [11, р. 97]. Фактично, заснування цього комітету поклато початок більш системному підходу формування комунікаційних стратегій та розробки стратегічних нарративів керівництвом Сполучених Штатів.

Після вступу США в Другу світову війну урядовий культурно-інформаційний наступ набув глобального масштабу. У 1942 році президент Франклін Д. Рузвельт створив Управління воєнної інформації (Office of War Information, OWI), покликане забезпечувати поширення, як уважалось, достовірної інформації, тоді як розвідувальна структура – Управління стратегічних служб (Office of Strategic Services) – серед своїх функцій мала також поширення дезінформації [11, р. 97].

Залежно від зростання радянського виклику в добу холодної війни сфера публічної дипломатії США зазнавала подальшого інституційного та функціонального розвитку. Як стверджує Паммент, на початковому етапі холодної війни нарративна стратегія зосереджувалась на стримуванні СРСР, тоді як у період адміністрації Р. Рейгана акцент змістився на активне протистояння комунізму під гаслами захисту демократичних цінностей [14, р. 53].

Після завершення холодної війни домінантним став нарратив демократичного триумфу та універсальності лібералізму, який зберігався й після подій 11 вересня 2001 року, коли США позиціонували себе як захисника демократії від загроз радикального ісламізму. Водночас у період адміністрації Б. Обама цей дискурс був частково пом'якшений через посилення наголосу на багатосторонності та досягненні консенсусу [14, р. 59]. Як зазначають Міскімон та ін., це проявилось, зокрема, у зміні аргументації щодо військової присутності в Афганістані – від одностороннього лідерства та захисту демократії до нарративу відповідальної великої держави, що діє спільно із союзниками з метою забезпечення міжнародної безпеки [9, р. 112].

Зрештою, важливим елементом американського підходу до використання стратегічних нарративів у веденні зовнішньої політики є також утвердження федералізму та демократичного врядування, які посідають центральне місце в американському самосприйнятті [3, р. 5]. Ці принципи не лише є предметом національної гордості, а й закладені

в стратегічні наративи, через які Сполучені Штати представляють власну політичну модель як універсально застосовну та нормативно привабливу. Формуючи образ федералізму й демократії як основ стабільності, свободи та ефективного управління, американські стратегічні наративи прагнуть легітимізувати лідерство США та заохотити поширення цих принципів за межами своєї держави. У цьому сенсі наративи є ключовим механізмом трансляції внутрішніх політичних цінностей на міжнародну аудиторію.

У сучасних умовах стратегічні комунікації та наративи США дедалі більше зосереджуються на Китаї, економічне зростання якого розглядається Вашингтоном як довгостроковий виклик американському глобальному лідерству [3, р. 7]. Посилення економічних, технологічних й індустріальних позицій Китаю у світі інтерпретується не лише як економічний виклик, а і як передумова зростання його військово-політичного впливу. У відповідь США формують наратив «китайської загрози», акцентуючи на звинуваченнях у примусовій дипломатії, економічному тиску та підриві міжнародних норм і інституцій. Так, протидія зростанню впливу Китаю стала центральним елементом сучасного американського стратегічного дискурсу та зовнішньополітичної комунікації.

З метою легітимації власної політики щодо Китаю та Росії Сполучені Штати до недавнього часу активно використовували наратив «демократія проти авторитаризму» [3, р. 6]. У межах цього дискурсу Китай і Росія презентувались як авторитарні держави, які прагнуть обмежити демократичні цінності та встановити контроль не лише над власним населенням, а й над ширшим міжнародним середовищем [3, р. 7].

Фактично, різниця політичних систем та ідеологій завжди була джерелом напруженості у відносинах між США, Китаєм та Росією (СРСР). Однак у контексті розвитку геополітичного напруження протягом останнього десятиліття масштаби та спосіб обговорення цих розбіжностей зазнали суттєвих змін. В основі американського наративу окремі події виокремлюють як ключові моменти цих трансформацій: зокрема, прихід Сі Цзіньпіна до влади та більш активна зовнішня політика Китаю за його уряду, а також посилення репресивної внутрішньої політики в Росії під керівництвом Путіна та анексія Криму у 2014 році [15, р. 6].

У період першої адміністрації Дональда Трампа сформувався новий наратив конкуренції між США та Китаєм, у межах якого значно посилюється акцент на змаганні за військову та політичну могутність. Цей наратив проголосив повернення конкуренції великих держав. У Стратегії національної безпеки США 2017 року адміністрація Трампа фактично окреслила основну сюжетну лінію цього дискурсу: «після того як конкуренцію великих держав було відкинута як явище минулого століття, вона знову повернулася. Китай і Росія почали відновлювати свій вплив на регіональному та глобальному рівнях» [17, р. 27]. Згідно з таким підходом, політики мають відмовитися від «курсу попередніх двох десятиліть – політики, що базувалася на припущенні, ніби залучення суперників [...] перетворить їх на доброзичливих акторів» [17, р. 3].

У межах наративу конкуренції великих держав Китай постає як ревізійністська сила, що ставить під сумнів наявний міжнародний порядок, який водночас подається як легітимний і стабільний. У цьому дискурсі Сполучені Штати позиціонують себе як законного глобального лідера, обґрунтовуючи це своєю ключовою роллю у формуванні та підтримці міжнародного порядку, заснованого на правилах.

Зрештою, у Сполучених Штатах прагнення Китаю посилити свій вплив на міжнародній арені сприймається як спроба кинути виклик чинному міжнародному порядку та закріпити за собою роль світового лідера. Такий наратив у межах «герой – злочинець» є популярним інструментом у дискурсі національної безпеки США, який викликає певний

емоційний резонанс [6, р. 329]. Спираючись на знайомий наратив про Сполучені Штати як «маяк демократії» [18, р. 9], це могло сприяти процесу національного самоутвердження та одночасно підвищувати емоційну значущість питання для американської аудиторії.

Так, культурна дипломатія США демонструє еволюційний розвиток, представляючи сьогодні більш складні та комплексні форми для реалізації зовнішньої політики через трансляцію вигідних меседжів. Американські стратегічні наративи поєднують ціннісні та геополітичні елементи, забезпечуючи легітимацію зовнішньополітичних рішень і формування міжнародного іміджу країни. Внутрішні цінності, як-от демократія, федералізм, індивідуалізм і прагнення до справедливості, продовжують слугувати опорою для побудови переконливих наративів, які одночасно комунікують меседжі про американські принципи та забезпечують підтримку аудиторії всередині країни.

У науковій літературі культурну дипломатію часто розглядають як частину ширшого поняття публічної дипломатії, під якою розуміють цілеспрямовану діяльність державних інституцій, спрямовану на просування національних інтересів, зміцнення безпечових позицій та вплив на іноземні аудиторії через формування розуміння, інформування й поглиблення міждержавного та міжсуспільного діалогу. Історично характер цілей культурної дипломатії, а також ресурси, що залучають для їх реалізації, змінювався; у різних національних та історичних контекстах використовувався широкий спектр термінів і стратегій, що відображають специфіку політичної та культурної кон'юнктури [4].

У стратегічному вимірі наративи є потужним комунікативним інструментом, за допомогою якого політичні актори формують інтерпретації минулого, осмислюють сучасність і конструюють бачення майбутнього для досягнення визначених політичних цілей. Стратегічні наративи поєднують ідентичності, інтереси та цільові орієнтири, окреслюючи бажаний стан міжнародного порядку і пропонуючи логіку руху до нього, а їх вплив визначається здатністю політичних еліт залучати їх для координації дій як власних, так і партнерських чи опонентських акторів. У результаті міжнародна взаємодія дедалі більше набуває рис конкуренції за когнітивний простір, у межах якої культурні, ціннісні та наративні ресурси стають ключовими інструментами зовнішньополітичної комунікації.

У сучасному глобальному контексті акцент американської культурної дипломатії зміщується на протидію зростанню впливу КНР, формуючи наратив конкуренції великих держав. Так, Китай подається як авторитарний та ревізійністський суперник, що ставить під сумнів міжнародний порядок, тоді як США позиціонують себе як легітимний глобальний лідер і захисник міжнародних правил та демократичних цінностей. Такий дискурс у межах схеми «герой – злочинець» підсилює внутрішню консолідацію, легітимізує зовнішньополітичні дії та зміцнює позиції США на міжнародній арені, демонструючи, як стратегічні наративи перетворюються на важливий інструмент комунікації в глобальній конкуренції.

Отже, аналіз процесів створення, поширення та сприйняття стратегічних наративів у межах культурної дипломатії США дає змогу зрозуміти, як держава прагне конструювати легітимний образ власної зовнішньої політики, зміцнювати позиції в глобальному порядку та протидіяти альтернативним інтерпретаціям, нав'язаним конкурентами, насамперед Китаєм. З концептуального боку, стратегічні наративи забезпечують структуру, через яку формується спільне бачення міжнародних процесів, інтегруючи минуле, сучасність і майбутнє, окреслюючи перешкоди та визначаючи бажані результати. У такому ключі культурна дипломатія США є не лише засобом поширення культурних цінностей, а й стратегічним інструментом конкуренції за глобальний наративний простір.

Список використаної літератури

1. Культурна дипломатія : навч. посіб. / В. Матвієнко та ін. ; за заг. ред. І. Матяш, В. Матвієнко ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. Київ : ГДП, 2021. 248 с.
2. Barghoorn F. The Soviet Cultural Offensive. The Role of Cultural Diplomacy in Soviet Foreign Policy. Princeton : Princeton University Press, 1960. 353 p.
3. Bhatti A. M., Mehmood N. American Strategic Narrative – A Success Story or an Archetypal Rhetoric. *Routledge Open Research*. 2024. Vol. 3. Art. 23.
4. Clarke D. Cultural Diplomacy. *Oxford Research Encyclopedias: International Studies*. Oxford: Oxford University Press, 2020. DOI: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190846626.013.543>
5. Cull N. J. ‘Public Diplomacy’ Before Gullion: The Evolution of a Phrase. USC Center on Public Diplomacy. URL: <https://uscpublicdiplomacy.org/blog/public-diplomacy-gullion-evolution-phrase> (дата звернення: 10.01.2026).
6. Homolar A. A Call to Arms: Hero-villain Narratives in US Security Discourse. *Security Dialogue*. V. 53(4). P. 324–341.
7. Melissen J. *The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice*. Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2005. P. 246.
8. Miskimmon A., O’Loughlin B., Roselle L. *Forging the World: Strategic Narratives and International Relations*. New York : Routledge, 2013. P. 340.
9. Miskimmon A., O’Loughlin B., Roselle L. Great Power Politics and Strategic Narratives of War. In: de Graaf B., Dimitriu G., Ringsmose J. (eds.). *Strategic Narratives, Public Opinion and War: Winning Domestic Support for the Afghan War*. London ; New York : Routledge, 2015. P. 107–133.
10. Moisis S. Geopolitics / Critical Geopolitics. In: *The Wiley Blackwell Companion to Political Geography*. Oxford : Wiley Blackwell, 2015. P. 220–234. DOI: <https://doi.org/10.1002/9781118725771.ch17>
11. Nye J. S., Jr. Public Diplomacy and Soft Power. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*. 2008. Vol. 616, № 1. P. 94–109. DOI: <https://doi.org/10.1177/0002716207311699>.
12. ÓTuathail G. Theorizing Practical Geopolitical Reasoning: the Case of the United States’ Response to the War in Bosnia. *Political Geography*. 2002. Vol. 21, № 5. P. 601–628.
13. Pajtinka E. Cultural Diplomacy in Theory and Practice of Contemporary International Relations. *Politické vedy*. 2014. Vol. 17, № 4. P. 95–108.
14. Pamment J. Strategic Narratives in US Public Diplomacy: A Critical Geopolitics. *Popular Communication*. 2014. Vol. 12, № 1. P. 48–64. DOI: <https://doi.org/10.1080/15405702.2013.869861>
15. Retzmann N. Narratives of Competition, Competition of Narratives? United States-China Relations, Technology, and the Role of Storytelling. *Global Studies Quarterly*. 2025. Vol. 5, № 2.
16. Risse T. Ideas, Discourse, Power and the End of the Cold War: 20 years on. *International Politics*. 2011. Vol. 48, № 4–5. P. 591–606.
17. White House, National Security States of the United States of America. Washington, DC : The White House, 1989. URL: <https://history.defense.gov/Portals/70/Documents/nss/nss1987.pdf?ver=FUZbPLY3ZDfa4UTDpMkNzw%3d%3d> (дата звернення: 08.01.2026).
18. White House, National Security Strategy of the United States of America. Washington, DC : The White House, 2017. Режим доступу: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf> (дата звернення: 08.01.2026).

U.S. CULTURAL DIPLOMACY AS A FORM OF FOREIGN POLICY COMMUNICATION IN THE CONTEXT OF STRATEGIC NARRATIVE COMPETITION

Vladyslav Merezhko

Ivan Franko National University of Lviv,

Faculty of International Relations,

Department of International Relations and Diplomatic Service

Universytetska str., 1, 79000, Lviv, Ukraine

<https://orcid.org/0009-0006-1239-9145>

Cultural diplomacy is increasingly emerging not as a secondary addition to foreign policy, but as an independent and full-fledged instrument of international interaction, with the help of which states construct and convey their own image in the international environment. It not only reinforces traditional diplomatic efforts, but also provides a clear explanation of the motives and logic behind the actions of states on the world stage. By appealing to culture, values, historical memory, and symbols, countries seek not only to emphasize their uniqueness, but also to create a favorable context for political dialogue, intergovernmental cooperation, and the promotion of their strategic interests.

In a globalized world where the information space has become fragmented and the influence of states is no longer the monopoly of governments, the struggle for meaning, interpretation, and narrative is becoming a separate dimension of geopolitical rivalry. It is in this dimension that cultural diplomacy plays an increasingly important role, acting as an instrument of so-called “soft power” and long-term influence.

Against this backdrop, US cultural diplomacy stands out as a prime example of a state that systematically and purposefully uses strategic narratives to shape the international agenda. American cultural diplomacy actively promotes the ideas of democracy, human rights, freedom of speech, inclusiveness, and innovation as universal values that should define the modern world order.

Contemporary US foreign policy discourse is largely shaped by growing competition with the People's Republic of China, whose rise is viewed in Washington not only as an economic phenomenon but as a comprehensive challenge to the political, ideological, and value foundations of the international system. In response, the US is building cultural and informational narratives designed to define the limits of what is acceptable, legitimize its own global role, and consolidate its vision of world development, with cultural diplomacy serving as one of the key channels of international communication.

Key words: diplomacy, cultural diplomacy, USA, foreign policy, geopolitics, soft power, international communication.

Дата першого надходження статті до видання: 22.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 24.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.05.2026